

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

ΟΙ ΧΩΡΟΙ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΡΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 'νυκτερινό κέντρο' του ξενοδοχείου Μον Παρνές (αρχιτέκτονας: Παύλος Μυλωνάς, 1961)

Η ελληνική ομάδα εργασίας του διεθνούς do.co.mo.mo. διοργανώνει επιστημονική συνάντηση με θέμα:

Οι χώροι του μοντέρνου στην Ελλάδα

Η συνάντηση θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα την Άνοιξη του 2021 (η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος/τρόπος διεξαγωγής της συνάντησης θα οριστούν σε επόμενη ανακοίνωση και αναλόγως με τις εξελίξεις τις σχετικές με την πανδημία).

Αν η αρχιτεκτονική ως δημιουργία αφορά καταρχάς τον σχεδιασμό ενός 'κελύφους' η εμπειρία της αρχιτεκτονικής αφορά κυρίως τον εσωτερικό του χώρο. Και αν το κτηριακό κέλυφος είναι το προστατευτικό πλαίσιο της ζωής, το εσωτερικό του κελύφους είναι η ίδια η ζωή. Το πρόγραμμα του εσωτερικού χώρου και η οργάνωσή του, η γεωμετρία του και τα υλικά του, τα έπιπλα και τα αντικείμενά του, αποτελούν τα στοιχεία εκείνα που σχεδιάζονται ή επιλέγονται με στόχο να υποδεχθούν τη ζωή και να εξυπηρετήσουν τις καθημερινές λειτουργίες με τον καλύτερο τρόπο. Η μοντέρνα αρχιτεκτονική, η οποία επιδίωξε να αφαιρέσει οτιδήποτε το περιττό από τον εσωτερικό χώρο, δημιούργησε εσωτερικά ιδιαίτερης ποιότητας τα οποία έθεσαν τις νέες αρχές και αξίες της νεωτερικότητας στο πλαίσιο της μοντέρνας ζωής.

Παρ' όλη την ιδιαίτερη σημασία του εσωτερικού (interior) των κτηρίων οι μελέτες οι οποίες επικεντρώνονται αποκλειστικά σε αυτό είναι σχετικά λίγες: από τις πλέον κλασικές όπως το *Objects of Desire: Design and Society 1750-1980* του Adrian Forty (1986) και το *Interior Design in 20th Century America: A History* του C. Ray Smith (1987) ή τις πιο σύγχρονες όπως το *A Topology of Everyday Constellations* του Georges Teyssot (2013), το *A History of Interior Design* του John Pile (2009), το *The Modern Interior* της Penny Sparke (2008) και το *The*

Emergence of the Interior: Architecture, Modernity, Domesticity του Charles Rice (2006), μέχρι τα πιο εντοπισμένα σε συγκεκριμένες χώρες και εποχές έργα, όπως το *Japanese Interior Design: Its Cultural Origin* του Shigeru Uchida (2007) και το *Livable Modernism: Interior Decorating and Design during the Great Depression* της Kristina Wilson (2004).

Στην ελληνική βιβλιογραφία η συζήτηση για τον εσωτερικό χώρο έχει αναπτυχθεί ακόμα λιγότερο, και μόνο έμμεσα ή εν μέρει, όπως στο *Διακοσμητικές τέχνες. Τρεις αιώνες τέχνης στην ελληνική αρχιτεκτονική* του Δ. Φιλιππίδη (1998) και στο *Το αστικό έπιπλο στην Ελλάδα, 1830-1940* των Γ. Παρμενίδη και Ε. Ρούππα (2003). Σαφώς περισσότερα είναι, βεβαίως, τα σχετικά άρθρα που έχουν γραφεί κατά καιρούς, από το "Εσωτερικός χώρος και σύγχρονη αρχιτεκτονική" του Δ. Φατούρου, δημοσιευμένο στο περιοδικό *Ζυγός* το 1960, μέχρι τα σχετικά άρθρα και αφιερώματα στα περιοδικά *Αρχιτεκτονική*, *Αρχιτεκτονικά Θέματα* και *Θέματα Χώρου και Τεχνών* (του οποίου άλλωστε ο αρχικός αγγλικός τίτλος ήταν *Interior Design in Greece*). Γενικότερα, πάντως, η νεοελληνική αρχιτεκτονική εκπαίδευση έχει αντιμετωπίσει με σχετική αμηχανία τη σχέση της μοντέρνας αρχιτεκτονικής με τον εσωτερικό χώρο.

Η επιστημονική συνάντηση με θέμα "Οι χώροι του μοντέρνου στην Ελλάδα" θα έχει ως αντικείμενό της μια σύγχρονη, στοχευμένη και εις βάθος συζήτηση για τον εσωτερικό χώρο και τη μοντέρνα ελληνική αρχιτεκτονική πάνω σε τρεις προτεινόμενους άξονες:

α. Οι εσωτερικοί χώροι της μοντέρνας ελληνικής αρχιτεκτονικής

Οι Έλληνες μοντέρνοι αρχιτέκτονες έδωσαν μεγαλύτερη ή μικρότερη σημασία στους εσωτερικούς χώρους που σχεδίαζαν. Για κάποιους ο εσωτερικός χώρος ήταν αποτέλεσμα εξαντλητικού σχεδιασμού έως και την παραμικρή λεπτομέρεια ενώ για άλλους κάτι που 'προέκυπτε' και απαιτούσε απλώς μια στοιχειώδη φροντίδα. Ποια εσωτερικά αξίζει να μελετήσουμε ξανά σήμερα και γιατί; Σε ποια από αυτά αναδεικνύεται μια ιδιαίτερη ταυτότητα σχεδιασμού την οποία αξίζει να ξαναδούμε; Ποια έργα ήταν πρωτοποριακά ως προς τη σύλληψη του χώρου, τις μορφές και την κατασκευαστική τεχνολογία; Πού λανθάνουν άμεσες επιρροές και 'εισαγωγές' ξένων προτύπων;

β. Θεωρητικές αναζητήσεις και εσωτερικοί χώροι της μοντέρνας ελληνικής αρχιτεκτονικής

Αρκετοί από τους κορυφαίους Έλληνες μοντέρνους αρχιτέκτονες, εξέφρασαν μέσα από το εσωτερικό των κτηρίων που σχεδίασαν μια ορισμένη σχεδιαστική φιλοσοφία. Ποια έργα είναι εμβληματικά με την έννοια ότι ορίζουν διακριτές θεωρίες σχεδιασμού; Σε ποιές περιπτώσεις προωθούνται νέες νοοτροπίες και αντιλήψεις για τον χώρο για πρώτη φορά; Ποια έργα αναπτύσσουν διάλογο με την λαϊκή παράδοση ή απαντούν στο αίτημα για μια εθνική ταυτότητα σχεδιασμού; Τί έχει να μας πει η μελέτη εσωτερικών χώρων για το κοινωνικό πεδίο, το άτομο, την οικογένεια και τους έμφυλους ρόλους;

γ. Σύγχρονες επεμβάσεις σε εσωτερικούς χώρους της μοντέρνας ελληνικής αρχιτεκτονικής

Κάποια από τα αξιολογα έργα της δεκαετίας του 1930, του 1950, του 1960 κλπ. έχουν δεχτεί σήμερα νέες χρήσεις και λειτουργίες. Ποια σύγχρονα παραδείγματα αξίζουν την προσοχή μας και γιατί; Ποιες πρακτικές έχουν ενδιαφέρον για τον τρόπο με τον οποίον ανασχεδιάζουν τον εσωτερικό χώρο και αναδεικνύουν τα μοντέρνα στοιχεία του; Σε ποιες από τις νέες επεμβάσεις σε υφιστάμενα κτήρια του ελληνικού μοντερνισμού διατηρήθηκε η υψηλή υλική, αισθητική και συμβολική αξία τους ή/και αποδόθηκε προστιθέμενη αξία;

Στόχος μας είναι η ανάδειξη του εσωτερικού ως ενός συνθετικού και συνολικού έργου –σε συνέχεια του εξωτερικού κελύφους ή και αυτόνομου– και πάντοτε σε σχέση με τα επιμέρους στοιχεία που το απαρτίζουν (έπιπλα και αντικείμενα, υλικά και χρώματα, διάκοσμος και εφαρμοσμένες τέχνες κλπ.) και λιγότερο μια αναλυτική συζήτηση για τα επιμέρους στοιχεία που το απαρτίζουν καθαυτά.

Θα επιλεγούν για παρουσίαση οι εισηγήσεις εκείνες οι οποίες θα βασίζονται σε πρωτότυπη ιστορική τεκμηρίωση ή/και θεωρητική έρευνα, φέρνοντας στο φως αδημοσίευτο αρχειακό υλικό, αναδεικνύοντας άγνωστα ή λιγότερο γνωστά έργα, θέματα και πρόσωπα. Θα δοθεί επίσης προτεραιότητα σε προτάσεις οι οποίες εισάγουν νέα ερμηνευτικά εργαλεία κατανόησης του σχεδιασμού του εσωτερικού χώρου μέσα στα ευρύτερα ιστορικά, πολιτισμικά, κοινωνικά, τεχνολογικά κλπ. πλαίσια της μοντέρνας ελληνικής αρχιτεκτονικής και σε διάλογο με τη σύγχρονη διεθνή βιβλιογραφία.

Σας καλούμε να μας στείλετε έως τις **25/10/2020** τίτλο, περίληψη (έως 300 λέξεις) και ένα σύντομο βιογραφικό σας (έως 100 λέξεις) στο email: **docomomogreece@gmail.com**

Όσοι/ες επιλεγούν για να συμμετέχουν στην επιστημονική συνάντηση θα ενημερωθούν μέσω email. Μέρος των εισηγήσεων θα συμπεριληφθεί, μετά από επιλογή, στον επόμενο, 8^ο συλλογικό τόμο της σειράς «Τετράδια του Μοντέρνου».

Επιστημονική επιτροπή:

Ηλίας Κωνσταντόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών
Αμαλία Κωτσάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πολυτεχνείου Κρήτης
Νίκος Πατσαβός, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Κώστας Τσιαμπάος, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ (συντονιστής do.co.mo.mo. Greece)

Οργανωτική επιτροπή:

Ντόρα Θεοδωροπούλου, διδάκτωρ ΕΜΠ
Σταύρος Μαρτίνος, υποψήφιος διδάκτωρ ΕΜΠ
Ελένη Μπενίση, διδάκτωρ ΕΚΠΑ
Κώστας Τσιαμπάος, Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ (συντονιστής do.co.mo.mo. Greece)
Μαριάννα Χαριτωνίδου, μεταδιδακτορική ερευνήτρια ΕΤΗ-ΕΜΠ-ΑΣΚΤ

docomomo.gr